

Rantanuoliainen

Nissöga

Cobitis taenia

Luontodirektiivin laji (liite II (var.))

BOR suojelutaso suotuisa

Koodi: 1149

Uhanalainen (LSA 471/2013)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Kuva: Kees Marijnissen

Luonnehdinta

Rantanuoliainen on pienikokoinen kala, pituudeltaan 10–12 cm. Rantanuoliaisen litteä ja pitkulainen muoto sekä viiksisäikeet kertovat lajin olevan pohjakala. Se on väriltään ruskeankirjava ja sillä on tummien täplien muodostamat rivit kylkiviivan ylä- ja alapuolella. Muita hyviä tuntomerkkejä ovat kuonon kärjestä silmään kulkeva tumma juova sekä pieni haarakärkinen piikki silmän alla, jonka rantanuoliainen voi puolustautuessaan nostaa pystyyn. Rantanuoliainen muistuttaa kivennuoliaista, mutta rantanuoliaisen viiksisäikeet ovat hieman lyhyempiä ja ruumiin poikkileikkaus on soikea, kun taas kivennuoliaisella se on pyöreähkö.

Elinympäristö ja levinneisyys

Rantanuoliainen elää Suomessa levinneisyysalueensa pohjoisrajalla ja siitä on havaintoja viime vuosilta neljältä itäisen Suomenlahden rannikkoalueelta sekä Simpeleenjärvestä lähtevän Hiitolanjoen yläjuoksulta. Laji elää tavallisesti hiekkapohjilla ja kasvillisuuden (rihmaleväkasvuston) seassa järvien, hitaasti virtaavien jokien ja merenlahtien rantamatalassa. Se viihtyy kirkkaissa vesissä ja päivisin se on kaivautuneena hiekkään suurimman osan ajasta niin, että näkyviin jää vain pää. Rantanuoliaiset kutevat, kun veden lämpötila on noussut 20 °C:een. Kudusta ei ole havaintoja Suomen rannikolla.

Nykytila ja uhkatekijät

Rantanuoliainen on Suomessa esiintyvistä luonnonvaraisista kaloista luultavammin harvinaisin. Tosin rantanuoliaista on vaikea havaita elintapojensa ja pienen kokonsa vuoksi, joten on mahdollista, että sen esiintymispaikkoja löytyisi lisää tutkimalla sopivia elinympäristöjä. Esiintymisalueiden vähäisyys nostaa lajin häviämiskätköä. Mahdollisina uhkatekijöinä ovat vesirakentaminen, laivaliikenne, ravinnekuormitus, öljy- tai kemikaalipäästöt ja hiekannosto merialueella. Myös lohikalojen istutus saattaa uhata rantanuoliaista.

Hoitosuositukset

Lajin tunnetut elinpaikat tulisi suojata muun muassa rakentamiselta, ruoppaukselta ja perkaukselta ja muilta lajin elinympäristöä uhkaavilta tekijöiltä. Rantanuoliaisen esiintymisaluetta tulisi edelleen selvittää tarkemmin.

Lähteet

Björn C. & Michael L. (red.). 2000. Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000. ArtDatabanken, Uppsala. 160 s.

Kaukoranta, M., Koljonen, M-L., Koskiniemi, J. & Pennanen, J. 1998. Kala-atlas. Nahkiainen, pikkunahkiainen, lohi, taimen, nieriä, siika, muikku, harjus, toutain, vimpa, rantaneula ja kivisimppu – esiintymät ja kantojen tila. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. 57 s.

Koli, L. 1990. Suomen kalat. WSOY, Porvoo. 357 s.

Laine, A. 2010. Rantanuoliaisen (*Cobitis taenia*) esiintymisalueiden kartoitus itäisellä Suomenlahdella – Raportti tuloksista 12.1.2010. Kotka, Metsähallitus. Etelä-Suomen luontopalvelut. 41 p.